

TOM. A.

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

Α.

Η ΙΟΥΔΑΙΑ ΤΗΣ ΒΙΛΛΕΙΚΑΣ.

Μεγίστη ἀνησυχία ἐπεκράτει εἰς τὴν μικρὰν πόλιν τῆς Βιλλείκας ἐν Λιθουανίᾳ· ἤχος κωφὸς πυροβολισμοῦ ἀντηγῶν κατὰ διαστήματα ἀνήγγελλε μάχην φανικὴν· καὶ οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων καθήμενοι ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῶν οἰκιῶν των καὶ ἔχοντες τὸ βλέμμα ἀκίνητον καὶ τὸ πνεῦμα κλονούμενον εἰς χιλίου· συμπερασμούς περιέμενον ἐν θαθείᾳ σιωπῇ τὸ τέλος τοῦ τόσο πλησίον αὐτῶν ἐνεργουμένου δράματος.

Ἡ ἐσπέρα ἦτον τερπνὴ καὶ ὁ οὐρανὸς αἰθρῖος· ἐφαίνοντο μόνον τῇδε κακέισε κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πεδίου τῆς μάχης νέφη καπνοῦ ἀποσπώμενα, ὠθούμενα καὶ σκεδαζόμενα ὑπὸ ἐλαφροῦ αἰέρος.

Τόμος Α΄.

Ἐν τούτῳ ὁ πυροβολισμὸς ἐλαττούμενος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρπαισθη τέλος δλοτελῶς ἐν τῷ διαστήματι, καὶ ἡ μονήρης ἡσυχία τῶν πέριξ δὲν ἐταράττετο πλέον εἰμὴ μόνον ἐκ τῶν ὠρυγμῶν τῶν πειναλέων λύκων, οἵτινες ἐνετρύφων μεθ' ἡδονῆς ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς σφαγῆς προμηθευθέντων αὐτοῖς πτωμάτων.

Οἱ κάτοικοι πεπεισμένοι ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἀπεχώρησε πρὸς τὸ μέρος τῆς Βίλλας, συνήλθον ἐπὶ τοῦ δράχου. «Τετέλεσται ὁ κίνδυνος εἶναι μικρὸν!» τοιαῦται ἦταν αἱ λέξεις αἱ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα διατρέχουσαι· συνεθλίδαντο, συνέχαιρον, ἐνηγκαλίζον ἀλλήλους· ἡ ἀσφάλεια ἐδῶκε χώραν εἰς τὴν ὑπερβολὴν· ἡ φθορὰ τῶν νικηθέντων ὑπερηξάνετο· ὁ ἀριθμὸς τῶν φανευθέντων ἐτριπλασιαζέτο, ἐπενταπλασιαζέτο· Ἐπειτα εἰς ἐκάστην περιγραφὴν, εἰς ἕκαστον ψεῦδος ἐν Οὐρὰ ὑθυμίας.

Ἐκ πάντων τῶν πολιτῶν τῆς Βιλλείκας οὐδεὶς παρεδίδοτο εἰς τὴν χαρὰν μετὰ τούτης θερμότητος, ὥς

Φυλλιδ. 21

ὁ Ἰσραηλῆτης Ἰσαάκ καθήμενος ἐπὶ τῆς ὑψηλοτέρας θαμνίδος τοῦ κομποῦ του ἐξώτου, οὐδένα ἄφινε νὰ διέλθῃ, χωρὶς νὰ τὸν καλέσῃ διὰ τοῦ νεύματος καὶ διὰ τῆς φωνῆς, διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἀς πρὸ ὀλίγων στιγμῶν εἶχεν ἀκούσῃ εἰδήσεις· ὁ φόβος καὶ ἡ φρίκη αὐτοῦ διὰ τὴν ἔλευσιν τῶν ἐχθρικών στρατευμάτων ἐξηγοῦντο εὐκόλως ἐκ τῆς φαινομένης ἀνέσεως τῆς οἰκίας αὐτοῦ. Ἡ ἀποθήκη του καὶ ἡ οἰνοθήκη του ἀνάμιστοι παντὸς εἶδους προζωαρχείων, ὡς καὶ βισκίου, ὑδρομέλιτος, οἶνων τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας ἦσαν δέλεαρ σκανδαλιστικώτατον δι' ἀνθρώπους ἀπηυδισμένους ἐκ τοῦ μόχθου καὶ ἐκ τῶν στερημάτων.

Ὁ Ἰσαάκ θὰ ἐμερίζετο εὐχαρίστως μετ' αὐτῶν τὰ προζωαρχεία του· ἀλλ' ἐζήτησε πρὸς ἀμοιβὴν καλὰ νομίσματα· ἐπειδὴ ὅμως ἐκεῖνοι οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀδάμ καὶ τοῦ Βελφεγάρ, ὡς τοὺς ὠνόμαζε, δὲν τὸν ἐπλήρωσαν ποτὲ δι' ἄλλου νομίσματος εἰμὴ μόνον διὰ διπλαρίων τοῦ ξίφους των, ἐτρεφεν ἐπομένως ὁ γέρον βαθεῖαν ἀποστροφήν κατὰ παντὸς φέροντος ὅποιονδὴ ποτε εἶδος ὀπλίων.

Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ δυστυχὴς Ἰσαάκ εἶχε δοκιμάσῃ τὸ μέγιστον μέρος τῶν συμφορῶν δι' ὧν ὁ πόλεμος κατέθλιψε τὴν Βιλλείκαν· οἱ συμπολίται τοῦ φθονήσαντες τὸν πλοῦτάν του δι' μετὰ μόχθου καὶ ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου του εἶχεν ἀποκινήσῃ ὑποτέρων διὰ μηδαμινὸν κέρδος τὸν κόπον, τὰς ὕδρεις, τὰς περιφρονήσεις, ἐπαγχόν νὰ τὸν ποτίζωσι χίλια πικρὰ φαρμάκια· διὸ αἱ θλίψεις καὶ ὁ κόπος τὸν εἶχον γηράσῃ πολὺ πρόωρα· ἡ ῥάχη του εἶχε κυρτωθῇ, ἡ ἀνηυχία καὶ ἡ αὐπνία εἶχον σκάψῃ βαθείας ρυτίδας εἰς τὰς παρειάς του καὶ εἶχον ἀραιώσῃ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του καὶ τοῦ ὑπολευκανθέντος γενείου του, ἀλλὰ τὸ πνεῦμά του οὐδὲν ἀπώλεσε τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς ἀκμῆς του· ἡ φυσιογνωμία του ἡ ἄλλατε τότεν εὐκίνητος ἐνεψυχούτο καὶ ἀνενοῦτο ἐπὶ τῇ μόνῃ ἰδέᾳ ἐπικερδοῦς τινος ἐπιχειρήσεως. Αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις τοῦ Ἰσαάκ ἐξετείνοντο ἀπὸ τῆς Ῥίγας μέχρι τῆς Ὁδησσού, ἀπὸ τῆς Πετροπόλεως μέχρι τῆς καθέδρας τῶν παλαιῶν Κρισάρων, Ἰουδαῖοι καὶ Χριστιανοί, πάντες ἐπίσης ἔφερον ὑπόληψιν εἰς τὸ ὄνομά του καὶ ὁ πόλεμος αὐτός, καὶ τοὶ προεβάλλον τὰς οἰκονομίας του δι' αὐθαιρέτων συνεισφορῶν, τῶν εἰσέφερε μεγάλας ποσότητας ἐκ προκαταβολῶν καὶ τῶν ὧν ἦν ἐπιφορτισμένος προμηθειῶν. Αἱ ἄμαξαι του διέτρεχον ὅλας τὰς ὁδοὺς, καὶ χωρὶς νὰ ἐλαττώσῃ τὸν ἐνθέρμον πόθον του ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀγαθῆς μερίδος, ἐπλήρουν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου τὰς ἀποθήκας τοῦ Μίνσκι καὶ τῆς Βίλνας, τοῦ Λουέρκ καὶ τῆς Χαλούγας· καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης ἐνέργειας τοῦ πολέμου ὁ δυστυχὴς Ἰσαάκ εἶχε σχεδὸν διπλασιάσῃ τὴν κατὰστασίν του. Εἶναι λοιπὸν ἄξιον περιεργείας ἂν ἡ ἰδέα μόνῃ ἐχθρικής ἐπιδρομῆς ἐπροξένει εἰς αὐτὸν θανάσιμον φρίκην; καὶ ἔπειτα ὁ πλοῦτός του δὲν ἦτον τὸ μόνον αἷτιον τῆς ἀγωνίας του· ἄλλο εὐγενέστερον πάθος ἢ τὸ τοῦ χρυσοῦ ἐκυρίευσεν τὴν ψυχὴν του, τὸ πατρικὸν φίλτρον· ὁ ἔμπορος ἦτον δεύτερος μετὰ τὸν πατέρα· ἡ Γεσίκα, ἡ μονογενὴς θυγάτηρ αὐτοῦ, ἡ

Γεσίκα, ὁ θησαυρὸς του, ἡ παρηγορία του, ἡ δόξα του ἦν τὸ ἀντικείμενον ὅλων τῶν εὐχῶν του καὶ ὅλων τῶν διαλογισμῶν του· κατὰ πρῶτον πρὸς ἐκείνην ἐδραμεν ἐν τῇ μέθῃ τῆς χαρᾶς του διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν παρηγορητικὴν εἰδησιν τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ ἐχθροῦ.

Ἡ νέα κόρη ἐκάθητο εἰς τὴν σκοτεινότεραν γωνίαν τοῦ οἰκήματος τοῦ Ἰσαάκ· ἡ ὡραία κεφαλὴ τῆς ἦν κεκλιμένη καὶ οἱ πυκνοὶ βόστρυχοι τῆς μελαίνης τῆς κόμης οὗς κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἰσραηλιτῶν παρθένων οὐδεὶς δεισμὸς περιέστελλεν, ἐρρίπτετο κάλυμμα σκιερὸν ἐπὶ τῶν συνήθως φαιδρῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου τῆς· οἱ ἄλλατε πλήρεις φυγῆς καὶ ἐκφράσεως ὀφθαλμοὶ τῆς, ὀλοκλήρως ἤδη κρυπτόμενοι ὑπὸ μακρᾶς βλεφαρίδας, ἠτένιζον ἀκαταπαύστως τὸ ἐκ μαργαριτῶν περιδέραιόν τῆς ὅπερ ὑπανεχειρόμενον ἐκ βαθέων στενυχμῶν, ἐταλαντεύετο ἐπὶ τοῦ λεπτοῦ καὶ πλουσίως πεποικιλισμένου ὑφάσματος τοῦ καλύπτοντος τὸ στήθος τῆς, καὶ κατὰ τοὺς βαθεῖς αὐτῆς συλλογισμοὺς, οἱ δάκτυλοί τῆς ἐπαίζον μηχανικῶς μὲ τὰ πλέγματα ὑπενδύτου ἐκ πολυτίμου ὀλοστηρικοῦ, περιεδραμμένου διὰ σπανίας σιούρας Σιθρηκῆς καὶ περισφίγγοντος τὸ λεπτόν καὶ χαρίεν ἀνάστημά τῆς.

— Ἡσύχατον θύγατερ, εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰσαάκ, καὶ παῦτον τοῦ νὰ θλίβεσαι· οἱ ἐχθροὶ νικηθέντες διευθύνονται πρὸς τὴν Βίλναν· δὲν θὰ ἐρχονται πλέον νὰ μᾶς τρομάζωσι διὰ τῶν πυροβολημάτων των, νὰ μᾶς ἀπειλῶσι διὰ τοῦ ξίφους των, νὰ μᾶς λεηλατῶσι, νὰ μᾶς σπάζωσιν.

Ἡ νέα κόρη ἤγειρε βραδέως τὴν κεφαλὴν, ἔπειτα τὸ μαλαγχολικὸν βλέμμα τῆς ἔπεσεν εὐθὺς σχεδὸν πρὸς τὴν γῆν.

— Διατί οἱ ὀφθαλμοὶ σου εἶναι τεταραγμένοι καὶ τὸ στόμα σου

αὐτοῦ ἐβόων ἐπὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ βλέμμα σποργῆς καὶ ἀγλαΐας.

Μόλις δὲ διέβη τὸ κατώφλιον, καὶ ἡ Γεσίκα κλείσασα τὴν θύραν, ἐπέστρεψεν ὥλως ἔνθακρος καὶ εἶπεν «ὁ οὐρανὸς νὰ μὲ εὐσπλαγγιζθῇ, διότι εἶμαι μόνη καὶ ἐγκαταλειμμένη.»

B.

Πρὸ πέντε περίπου μηνῶν ἡ Βίλνα εἶχε κατασταθῇ τὸ θέατρον τοῦ πολέμου· ὑποθέσεις σπουδαῖαι εἶχον διᾶσθαι τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἰσαάκ, ὅστις ἐμποδισθεὶς εἰς Μπρὲς-Λιτέβκι ἐκ δυσχερειῶν παντὸς εἶδους, εὐρέθη ἠναγκασμένος νὰ παραμένῃ ἐκεῖ πρὸς καιρὸν. Ἐν τοσοῦτῳ πολλαὶ σκηναὶ αἱματώδεις κατὰ τὰ πέριξ τῆς Βιλλείκας εἶχον καταστημάνῃ τὴν προσέγγισιν καὶ τὴν πρόσδον τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων ἐν Λιθουανίᾳ. Ἐν τῇ τοιαύτῃ στασί τῶν πραγμάτων ἡ ἰδέα τοῦ ἀγαπητοῦ τοῦ τέκνου μένοντος μόνοῦ καὶ ἀπροστατεύτου, τοῦ χρυσοῦ τοῦ λαχλαυθέντος, τῆς οἰκίας τοῦ ἐρημωθείσης, δὲν ἔοικεν εἰς τὸν θυγατρὸς Ἰσραηλίτην αὐτὴ ὕπνον αὐτὴ ἀνάστατον. Ἐπίτρυχε λοιπὸν τὴν εὐκαιρίαν μεταβολῆς τινος θύρας ἐκρηγνῆσθαι ὑπὸ τοῦ κυρίου σώματος τοῦ ἐχθροῦ τερπτοῦ διὰ νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἀναχώρησιν του, καὶ ἐπιδοῦς ἐλαφρὰν δρανσκυ συρομένην ὑπὸ τῶν δυνάτων ἵππων τῆς Οὐκραίνας, διευθύνθη πρὸς τὴν πόλιν τὴν περιέχουσαν πάντα τὰ ἐφετά του. Ἐπλητρίαζεν ἤδη εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοπορίας του, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ του εὐχαρίστησις ἐξεχείτο εἰς ὑπολογισμοὺς καὶ συμπερασμοὺς ὑποψιθυριζομένους, ὅταν αἰφνὴς δυσκολία ἀπροσδόκητοι ἐπιπεσοῦσαι μεταξύ τῶν ἐμπορικῶν του σχεδιασμάτων, ἀνενέωσαν τὴν διπλὴν ἀγωνίαν του.

Προέκειτο νὰ διέλθῃ κατ' εὐθείαν γραμμὴν πολλὰς ὁδοὺς προτράτως ἀροτριωθείσας ὑπὸ πολλῶν ταγμάτων τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ καὶ ἐμπεριτγμένας ἐτι ἐξ ἐπιτωρεύσεως παμπληθῶν ἐλκήθρων καὶ ἀποσκευῶν.

Ἀφ' οὗ περιέμεινεν ὥρας ὀλοκλήρους ἕως οὗ νὰ διέλθῃ μακρὰ σειρὰ σκευοφόρων ἀμαξῶν, ὁ Ἰσαάκ ἡ ναγκάσθη νὰ διατρέξῃ μέγαν περιδρόμον, διὰ νὰ ἐξελθῇ τῆς ἀμαξοपुरγοποιίας ἐκείνης, θεωρῶν ἑαυτὸν εὐτυχῇ εἰς ἡδύνατο νὰ σώσῃ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄχημα, διότι πολλοὶ στρατιῶται εἶχον ἤδη ῥίψῃ φθοιερὸς φθάλμου· ἐπὶ τῶν δυνάτων ἵππων τῆς Οὐκραίνας.

Νέοι τρόμοι περιέμενον τὸν Ἰσραηλίτην καὶ τὸν ὑπηρετὴν τοῦ Σαλνοῦ ἐπὶ τῆς ἥς πρὸ ὀλίγου εἶχον ἐπιχειρήσῃ νὰ διέλθωσιν ὁδοῦ. Μάχη λυττώδης εἶχε συγχροτηθῇ ἐπὶ τῶν αὐτῶν τόπων, δι' ὧν διήρχοντο· καὶ ἡ πλητρίασις τοῦ λυκαυγοῦ· καθίςτα ἐτι φρικώδης στέραν τὴν εἰς τὴν θέαν αὐτῶν παριστάνομένην εἰκόνα· τὸ πεδῖον ἦν ὅλον κατεστρωμένον ἐκ πτωμάτων σχεδὸν ὀλοκλήρως ἐκγυμνωθέντων, καὶ ὧν ἡ αἱματοφύρτος γύμνωσις παρίστα φρικώδη ἀντίθεσιν πρὸς τὴν λευκότητα τῆς χιόνος· ποῦ καὶ ποῦ ἐκινεῖτο ἐτι πλη-

γωμένος τις ἐγκαταλειπόμενος ἢ λησμονημένος εἰς τὰς θαλάσσους τῆς ἀγωνίας· καὶ μόνον ἐβόρχος τις βαθὺς ἢ βλαστημία τις ἡμιδιάρθρωτος ἐξ ἀπειπίστικς καὶ ἀδυναμίας, διέκοπτον κατὰ στιγμὴν τὴν σιωπὴν ἐκείνης τῆς σκηνῆς τοῦ δαέθρου.

Ὁ Ἰσαάκ ἔτρεμεν ἐκ φόβου. Θεὲ τοῦ Ἰσραὴλ γενοῦ ἔλεως εἰς ἐμὲ, ἀνέκραξε, καὶ οἱ ὀδόντες του ἔτρυξαν ἐκ φρίκης.

— Δέσποτα, εἶπεν ὁ Σαλνοῦ, στρεφόμενος πρὸς αὐτόν, δὲν εἴμεθα ἐνταῦθα ὥς εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰωταφάτι· Ὁ Ἰεζεκιὴλ δὲν θὰ ἦν ἥττον πεφοβισμένος ἡμῶν, ὅτε ἐπὶ τῇ φωνῇ του τὰ ὀστέα τῆς κοιλάδος ἐκείνης ἠγέρθησαν.

— Σιωπὴ! ἀνέστη, ἀπεκρίθη ὁ Ἰσαάκ παρωργισμένος καὶ περιδρόμενος ὑπὸ ψυχροῦ ἰδρώτος καθ' ὅλον τὸ σῶμα· σιωπὴ!

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰς τῶν ἵππων ὠρλώθη μετὰ τασχύτης βίας, ὥστε μικροῦ ἐδέησε νὰ θραύσῃ ἐν τῶν ὑποκυρυνίων τῆς ἀμάξης ἥτις πρὸ μικροῦ εἶχε κρουθῇ κατὰ σωροῦ πτωμάτων.

Πολλὰ κανονοστάσια φαίνεται νὰ εἶχον στηθῇ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος, καὶ πυροβολισμὸς ἰσχυρὸς νὰ ἐπέφερε τὰς φέρας ταύτας· σφαῖραι εἶχον καταροτραῖσθαι ὅλον τὸ ἔδαφος, καὶ αἱ ἐκείδεις ῥηγνύμεναι εἶχον ἀποτελέσῃ τοιαύτας βλάβας, ὥστε ἡ δρόσκα εἰς πᾶσαν στιγμὴν ἐκινδύνουσε ὡς ἀνατραπῇ οἱ ἵπποι καθίσταντο κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ μᾶλλον σκιδρόβει. Ὁ Σαλνοῦ ἠναγκάσθη τέλος νὰ καταβῇ ἀπὸ τῆς ἀμάξης διὰ νὰ τοῦς κρατῇ καὶ νὰ παρατηρήτῃ μᾶλλον ἐκ τοῦ σπινθρος τὴν ὁδόν, ἐν ᾗ πρὸ πολλοῦ ἔδοξεν μόνον κατὰ ὄμμα κατὰ τὸ τότε δὲ κατεπορεύοντο ἐ

Δὲν ὑπῆρχε σχεδὸν ὁδοιπόρος διαβαίνων ἀπ' ἑμ-
προσθεν τῆς κάρσας τῆς Κρασνός, ὅπου διασταυ-
ροῦνται πολλοὶ ὁδοί, ὅστις νὰ μὴν εἰσελθῇ εἰς αὐτὴν
τὴν εὐρύχωρον φαινομένην οἰκίαν εἴτε διὰ νὰ διανυ-
κτερεύσῃ, εἴτε διὰ ν' ἀναπαυθῇ καὶ νὰ θρέψῃ τοὺς
ἵππους του. Πολλὰ οἰκοδομήματα χρησιμεύοντα ὡς
ἱπποστάσια, ὡς ἀμαξοστάσια καὶ ὡς ἀχυρῶνες ἐπε-
ρατοῦντο εἰς τὴν κυρίαν οἰκοδομήν καὶ ἐσχημάτιζον
εὐρύχωρον αὐλήν, εἰς ἣν οἱ δύο μας υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ
ἐπλησίαζον βραδέως καὶ μετὰ προφυλάξεως. Εἶχε
πλήξῃ ἤδη τὴν ἀκοήν των θόρυβος μεμακρυσμέ-
νος καὶ συγκεχυμένος, ὅστις ἐφαίνετο ἐρχόμενος ἀπὸ
τῶν ἐνωπίων τῆς οἰκίας, καὶ ὃν ἀπέδιδον εἰς τὴν ἄκρως
δυσάρεστον δι' αὐτοὺς παρουσίαν στρατιωτικῶν κατα-
λυτῶν. Τὰ περίξ τοῦ ξενοδοχείου παρίσταν τὴν πλείον
κατώδυνον θέαν. Ποῦ καὶ ποῦ σωροὶ στάχτης καὶ
ἀνθράκων· λείψανα ἐγκαταλειφθέντα πυρῶν ἐπαυλι-
σμοῦ στρατιωτικοῦ· δράγματα ἡμίκαυστα, συντρίμ-
ματα στεγῶν καὶ δοκῶν ἀπηνθρακωμένων ἐκ τῶν
φλογῶν, ἀγγεῖα συντετριμμένα καὶ ἐρριμμένα ἀνάμι-
κτα μετὰ ἐντοσθίων κατοικιδίων ζώων, κατεδείκνυν
προφανῶς τὰς διαρπαγὰς καὶ ἀκολασίας ἃς τὰ ἐχ-
θρικά τάγματα ἐπὶ τῆς διαβάσειώς των ἐπλημέ-
λησαν.

Ὁ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Σαλνοῦ κατώρθωσαν νὰ διέλθωσι
μεταξὺ τῶν ἐρειπίων· ἔφερον τὴν ἀμαξάν των εἰς ἃ
μαξοστάσιον κείμενον εἰς ὅσον ἑκατὸν βημάτων ἀ-
πόστασιν καὶ διαφυγὸν τὴν γενικὴν καταστροφὴν. Ἐνῶ
ὁ Σαλνοῦ κατεγίνετο νὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς ἵππους τῶν
λεπιδῶν των, ὁ Ἰσαὰκ ἐτόλμησεν, οὐχὶ ἀνευ μεγά-
λων προφυλάξεων, νὰ θελήσῃ νὰ ὠτακουστήτῃ.

Ὑπείσφρυσε λοιπὸν παρ' ἅπαν τὸ μῆκος τοῦ τοί-
χου, προσκόπτων εἰς πᾶν σχεδὸν βῆμα· καὶ ἤδη ἔ-
στρεψε τὴν τελευταίαν γωνίαν τῆς οἰκοδομῆς, ὅταν
ἐκ χρούσεως ἀπροόπτου βαρέος τινος σώματος ἔχατε
τὴν ἰσορροπίαν, καὶ ἔπεσεν ὁ Ἰουδαῖος ἐκφέρων φω-
νὴν ἀκούσιον τρόμου· αἱ σπασμωδικαὶ τοῦ χεῖρες ἀ-
πῆντησαν χαίτην ἵππου, καὶ ἐνῶ μόλις ἡ ἀπάντησις
αὕτη καθουύχασε τὸν φόβον του, δρᾶξ δυνατὴ τὸν
ἐκράτησεν ἐκ τοῦ τραχήλου, καὶ φωνὴ βραγχώδης ἐ-
κραξε, τίς εἶ;

— Ἰουδαῖος, δυστυχὴς Ἰουδαῖος, ἐφέλλισεν ὁ
πτωχὸς διάβολος, οὗ ὁ τράχηλος ἦν συνεσφιγμένος
ὡς εἰς δίχσιον.

— Κατάσκοπος μᾶλλον! καὶ ἡ σύσφιγξις ἐγένετο
δυνατωτέρα.

— ὦ! ἴλιος, εὐσπλαγχν' α, κύριέ μου, διὰ ἓνα
δυστυχὴ ἔμπορον Ἰουδαῖον!

— Ἄγε, σιώπα, ἔμπρὸς, περιπάτει, οὐτιδανέ!

Καὶ σκληρὰ καὶ συνεχῇ γρονθοκοπήματα τὸν ἔρ-
ρίψαν ἀσθμαίνοντα μέχρι τοῦ κατωφλίου τοῦ ξενοδο-
χείου. Ἐνδον δὲ ὁποῖος φρικώδης ὀργισμός! αἱ
σκευοθήκαι ἦσαν συντετριμμέναι· οἱ θίκοι οὓς εἶχον
ἀφαιρέσθαι ἀπὸ τῶν οἰνοθηκῶν ἀπύθμενοι· ὁ οἶνος ἔρρεε
καὶ ἀπετέλει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πυκνὸν πηλὸν οὗ ἡ ὁ-
σμὴ ἦν ἐνταυτῷ δυσώδης καὶ μεθυστικὴ· ἐπιπλα,
στρώματα πτιλωτὰ, ὀθόνη, σκεύη, πάντα ἦσαν κα-
τερριμμένα φύρδην μίγδην εἰς τοῦτο τὸ εἶδος τοῦ τε-

νάχους κοινωνοῦν μετὰ τινος αἰθούσης κεινῆς ἥς αἱ
τοῖχοι ἔτρεμον ἐκ τοῦ θορύβου ἐκείνης τῆς κατα-
χθονίου πυργοποιίας. Ἀθροίσμα ἀγενεῖς ἀγωγέων, ἐ-
μαξηλατῶν καὶ ἄλλων τοιοῦτου εἶδους ἀνθρώπων
εἶχεν ἀποκατασταθῇ περίξ ὅλων τῶν τραπέζων· ἡ
λεία τῶν τελευταίων μαχῶν, στολαί, σταυροὶ χρυσοί,
ὠραλόγια, λιθοκόλλητοι κόσμοι ἐπωλοῦντο, ἀντηλλάτ-
τοντο, καὶ πᾶσα περατουμένη διαπραγματεύσις ἐ-
σφραγίζετο διὰ τῆς κυκλοφορούσης καὶ ἀπνευστὶ κε-
νουμένης φιάλης· ἡ θορυβώδης σύγχυσις τῶν φωνῶν,
τὸ σύγκραμα τῶν διαφόρων γλωσσῶν, αἱ βλασφημίαι,
αἱ φιλονεικίαι, αἱ κραυγαὶ τῆς μέθης ἀντήχουν
κατὰ τρόπον φρικώδη καὶ παράφρονον.

Βλέπων ἐκείνους τοὺς ἀνεστραμμένους μύστακας,
ἐκείνας τὰς ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς βράχης βαθέως κα-
τακοκκινισθείσας μορφάς, ἐκείνας τὰς πολυποικίλους
στολάς, καὶ πρὸ πάντων ἐκεῖνα τὰ ἀπειλητικὰ καὶ
ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κροτωδῶς συρόμενα ὅπλα, ὁ Ἰσαὰκ
ἠσθάνθη ἑαυτὸν λιποψυχοῦντα, διότι ἐγνώρισεν ὅτι
περιέπεσε μεταξὺ τῆς ἡττον φιλανθρώπου καὶ τῆς
μᾶλλον ἀρπακτικῆς κλάσεως τοῦ στρατεύματος.

— Σὺς φέρω ἓνα κατάσκοπον, ἐκραξεν ὁ ὁδηγὸς
του εἰτερχόμενος.

— Κρέμασμα! κρέμασμα! ἦτον ἡ ἦν ἤκουσεν ὁ
Ἰσαὰκ παρηγορητικὴ ἀπόκρισις.

— Ἑβραῖε, δὲν θὰ τὰ γλυτώσῃς, ἐκραξεν ὁ κοκκά-
τιθεν μιά, τραπέζης φωνὴ ἔντονος καὶ βραγχώδης·
συγκατα-εὔομεν ὅμως ἀκόμη νὰ σοὶ χορηγήσωμεν
τὴν χάριν νὰ κάμῃς τὴν διαθήκην σου, ἐπὶ συμφω-
νίᾳ, ἐννοεῖται, τοῦ νὰ εἰμεθα ἡμεῖς οἱ γενικοὶ κλη-
ρονόμοι σου.

— Ἐγὼ τὰς ἐμβάδας του, εἶπεν ἄλλος· αἰῶνικά μου εἶναι· ἀρκετὰ καλαὶ διὰ κρεμασμένον.

Ἡ ἀγωνία τοῦ Ἰσαὰκ ἦτον εἰς τὴν ἀκμήν της· ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα.

— Εὐσπλαχνισθῆτέ με, κύριοί μου, εὐσπλαχνισθῆτέ με, σὰς δίδω ὅ,τι καὶ ἂν ἔχω μόνον μὴ με κακοποιήσητε.

— Τί θέλετε λοιπὸν ἀπὸ αὐτὸν τὸν κακοβρόϊζον ἄνθρωπον; εἶπε τότε ἄνθρωπός τις ἔχων καλὴν πρόσοψιν, λοχίας τάγματος ξένων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Γαλλίας, καὶ ὅστις καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν σκηνὴν εἶχε παρατηρήσῃ τὸν Ἰουδαῖον διὰ βλέμματος ἐξεταστικοῦ, καὶ δὲν εἶχε παρατρέξῃ οὐδὲν τῶν κινήματων του. Δὲν αἰσχύνησθενὰ λάβετε παρ' αὐτοῦ τὰ ἄ. περ φέρει ἐπὶ τῆς βράχης του οὐτιδανὰ βράχη; Ἀγε, ἐμπρός, Ἑβραῖε, ἐπρόσθιεν, ὠθῶν αὐτὸν πρὸς τὴν πύλην, σώσου τὸ ὀγλιγωρότερον.

Ὁ Ἰσαὰκ ἔφυγεν ὡς ἀστραπή, ὁ δὲ λοχίας στραφεὶς εὐθὺς πρὸς ἓνα τῶν ἀνθρώπων του, τῷ εἶπε κρυφίως

— Ἀκολούθησέ τον, Βαλαφρῆ, καὶ παρατήρησε τί θὰ κάμῃ καὶ ποῦ θὰ ὑπάγῃ.

Ἡ εὐθαίρετος αὕτη ἀπόφασις ἤγειρεν εἰς τὴν ὁμήγυρεν ψιθυρισμὸν δυσσεβεστικῆς ἥτις ὁμως δὲν ἐξεβράχην, διότι οἱ δυσηρεστημένοι δὲν ἦσαν οἱ ἰσχυρότεροι. Εἰς ἀπόστασιν χιλίων θεμάτων ἀπὸ τοῦ ξενοδοχείου ἐστρατοπέδευεν ἀπόσπασμα ἱππικοῦ ὅπερ, χρεῖας τυχεύσης, ἐδύνατο νὰ δώσῃ βαρύτητα εἰς τοὺς λόγους τοῦ λοχίου· οὗτος δὲ συνέσπασε τὰς ὁρῆς καὶ πάντες ἐσιώπησαν.

Ἐπειτα ὁ ὑπαξιωματικὸς, ἀπαθής, καὶ περιφερόμενος μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας, περιέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Βαλαφρῆ· ἅμα ἦλθε τὸν ἔφερεν εἰς τὴν σκοτεινότεραν γωνίαν τοῦ οἰκήματος ὅπου ἔκειτο ἐπὶ ετοιβάδος ἀχύρου περιτετυλιγμένος εἰς τὸν μανδύαν του, ἄνθρωπος βαρέως πληγωμένος κατὰ πάντα τὰ φαινόμενα, καὶ ὅστις ἐφαίνετο ἀπηυδισμένος καὶ ὅλως ἀδιάφορος εἰς τὰ περὶ αὐτὸν τρέχοντα.

— Λοιπὸν, τί νέον;

— Εἶναι δύο, ἀπεκρίθη ὁ Βαλαφρῆς, εἶναι μὲ τὴν ἁμαξάν των εἰς τὸ ἁμαξοστάσιον, καὶ καθ' ὅσον ἐδουήθη νὰ ἀκούσω, σκοπεύουν νὰ ἀκολουθήσουν τὴν πρὸς τὴν Βίλναν ὁδόν.

— Δὲν πρέπει νὰ μᾶς φύγουν, εἶπεν ὁ λοχίας· ὁ ἀχρεῖος, δὲν ἀμφιβάλλω, ἔχει πολλὰ χρήματα ἐπ' αὐτῷ του, τὸ ἐγνώρισα ἐκ τῶν μορφασμῶν του, ὅταν ἐζήτησαν νὰ τοῖς δώσῃ, καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας του ζωγραφιζομένης ἀνησυχίας του ὁσάκις ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν ζώνην του ὅπου τὰ εἶχε πιθανῶς κεκρυμμένα.

— Καὶ λοιπὸν διατί νὰ τὸν ἀφήσῃς νὰ φύγῃ; ἠρώτησεν ὁ Βαλαφρῆς.

— Στοχάζεσαι ὅτι θέλω νὰ μοιράσω μὲ αὐτὰ τὰ καθάρματα; ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος· δὲν εἶμαι τόσο ἀνάνητος· ὑπάγε, κάμε νεῦμα εἰς τὸν Σοκόλσκη· φέρε μετὰ σοῦ, ἂν θέλῃς καὶ τὸν Νεαπολίτην· ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰσθε πλέον παρὰ ἱκανοί. Περιμένετε με ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, κατὰ τὴν γωνίαν τοῦ δάσους, πρὸς δεξιάν τοῦ στρατοπέδου.

Ὁ Βαλαφρῆς ἔφυγεν εὐθὺς, καὶ ὁ λοχίας τὸν ἠκολούθησεν ἀμέσως καὶ ἐξῆλθεν ἔχων τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην, χωρὶς νὰ χαιρετήσῃ.

Ὁ πληγωμένος ἠγέρθη τότε ἀπὸ τὴν ἀθλίαν του κοίτην, καὶ βοηθούμενος ἐκ τοῦ αἰεὶ αὐξάνοντος θερύτου, ἐγεινεν ἀφανῆς ἀπὸ τοῦ οἰκήματος χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ.

Γ.

Ἐνῷ ὁ Σαλνοῦ κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ ζεύξῃ τοὺς ἵππους, ὁ Ἰσαὰκ καθήμενος ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ ἁμαξοστασίου, καὶ ἔχων εἰσέτι τὰ μέλη παραλυτὰ ἐκ τοῦ τρόμου, παρεδίδετο ὅλως εἰς εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἰς παρακλήσεις.

— Μωϋσῆ καὶ Ἀβραάμ, ὑπεψιθούριζε μεταξὺ τῶν ὁδόντων του, λυτρώσατέ με ἀπὸ τῆς τυραννίας ταύτης! ἐκτεínaτε ἐπ' ἐμοῦ τὸν ἰσχυρὸν σας βραχίονα, καταπέμψατε τρόμον κατὰ τῶν Μωαβιτῶν τούτων μεταμορφώσατέ τους εἰς λίθους!

Ἐνῷ μόλις εἶχε τελειώσῃ τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις, ἠθάνθη κτύπημα ἐλαφρὸν ἐπὶ τοῦ ὤμου του, ἐστράφη μόλις κρατήσας φωνὴν τρόμου, καὶ εἶδε πλησίον τοῦ ἀνθρώπου περιτετυλιγμένον εἰς λευκὸν μανδύαν.

— Φυλάξου, τῷ εἶπεν ἐκεῖνος, λησται σὲ παραμονεύουν εἰς τὸ πλησίον δάσος· εἶσαι χαμένος, ἐὰν ἐξέλθῃς ἀπ' ἐδῶ.

— Ἐλεος! ἐκραξεν ὁ Ἰσαὰκ ἐν ἀπελπισίᾳ, δὲν εἶμαι ἀρκετὰ χαμένος καὶ ἂν μείνω; Ἀν οἱ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ κακοῦργοι μὲ ἀνακαλύψουν, δὲν θὰ μὲ κακοποιήσουν, καθὼς ἐτόλπευον; δὲν μὲ ἀπείλησαν νὰ μὲ γυμνώσουν, νὰ μὲ κρεμάσουν; Αἶ, ὅποιος καὶ ἂν ἦσαι, λυπήσου με, βοήθησόν με, σώσόν με! ὁ δίκαιος Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ θὰ σὲ ἀνταμείψῃ! . . .

Καὶ ἐνηγκαλίζετο τὰ γόνατα τοῦ ξένου· καὶ αἱ

νειαν χιόνος, ἤμβλωνε τὸν κρότον τῶν τροχῶν· οὐδεμία ἤχῳ ἀφυκνίσθη εἰς τὴν περικυκλοῦσαν αὐτοῦς φρικώδη σιωπὴν.

Ἄμα ὁ κύριός του ἐπέστρεψε φέρον τὰ πιστόλια, ὁ Σαλνοῦ ἀνέβη ἐπὶ τῆς ἀμάξης ὅπου ὁ ξένος εἶχε καθήσῃ πλησίον τοῦ Ἰσαάκ, καὶ ἀνεχώρησεν ὅσον ταχύτεραν ἐπέτρεπε τὸ σκότος καὶ ἡ κακὴ κατάστασις τοῦ δρόμου.

Ἐν ὅσῳ ἐμακρύνοντο ὁ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἀντηχῶν θόρυβος· βαθμηδὸν δὲν ἤκούετο πλέον· ὁ Ἰουδαῖός μας εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ ἐφησυχάζῃ, ὅταν αἴφνης ἐξωρμήσαντες τοῦ πλησιοχώρου δάσους, καὶ κρατῆσαντες τοὺς ἵππους ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ, πολλοὶ ἄνθρωποι ἔκραξαν μετὰ θροντώδους φωνῆς

— Ὡς τὸν τόπον, τὸ θαλάντιον ἢ τὴν ζωὴν!

Ὁ Σαλνοῦ ἐντρομος ἐστάθη ὁ Ἰσαάκ ὡς κεραυνόβλητος ἐκυλισθὴ ἀπὸ τὴν ὄδραν του εἰς τὸ βάθος τῆς ἀμάξης· ὁ ξένος μόνος ἠγέρθη ἀτρόμητος, ἐγέμισε τὰ πιστόλιά του, καὶ ἔκραξε πρὸς τὸν εὐρισκόμενον πλησιέστερον αὐτοῦ

— Ὅπίσω, ἂν θέλῃς τὴν ζωὴν σου.

— Φύλαξε τὴν ἐδικήν σου, ἀπεκρίθη ὁ προσβλητής, πάλλων τὸ ξίφος του.

— Ὁ ξένος πάντοτε ἀτρόμητος ἐκυροβόλησε, καὶ ὁ Σοκόλσκις ἔπεσε μετὰ κραυγῆς τρομερᾶς.

Οἱ ἵπποι ἐκροβηθέντες ἐκ τῆς πυρσοκροτήτεως, ἀφηνίασαν, ἀνέτρεψαν πᾶν τὸ ἐμποδῶν, καὶ διέτρεξαν ὡς ὁ ἀνεμὸς ἐκείνην τὴν δυσχερῆ ὁδὸν ἣν ὁ τρόμος ἐφαίνετο νὰ ἐξομαλύνῃ ἐμπροσθέν των.

Ὁ Ἰσαάκ μόλις ἀφοῦ μετὰ τοῦ κινδύνου καὶ αὐτοῦ εὐμεινεν ἄρκετὰ μεγάλη ἀπόττισις ἀπεράτισε νὰ ἐξέλθῃ τῆς κρύπτης του· ὁ φόβος του κατέπαυσε καὶ τὸν διεδέχθη ἡ εὐγνωμοσύνη· ἐξετέλεσεν ὅλας τὰς ἐκφράσεις τῆς εὐχαριστίας, καὶ ἀπέτεινε χιλίας ἐρωτήσεις αἵτινες πᾶσαι εὐμειναν ἀνεὺ ἀποκρίσεως. Ἀπορῶν διὰ τὴν πεισματώδη αὐτὴν σιωπὴν, ἀπέτρεψε τέλος εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τῆς ἀμάξης διὰ νὰ μὴν ταράττῃ περαιτέρω τὰς σκέψεις ἢ τὸν ὕπνον τοῦ παραδόξου ἐκείνου παρὰ τῆς τύχης δοθέντος αὐτῷ συνοδοιπόρου.

Ἡ ἡμέρα ὑπεραίνετο ἤδη, ὅταν ἐξηλθον τοῦ δάσους. Ἡ Βιλλεία διεγράφετο ἐν μικρᾷ ἀποστάσει εἰς τὸν ὀρίζοντα· ὁ Ἰσαάκ ἐπλησίασε τότε ἐκ νέου εἰς τὸν πάντοτε ἀκίνητον συνοδοιπόρον του, διὰ νὰ τὸν παρατηρήσῃ μᾶλλον ἐκ τοῦ σύνεγγυς.

Ὁ λευκὸς μανδύας ὃν εἶχε βίβη ἐπὶ τῶν ὤμων του εἶχε πέσῃ, καὶ ἐφάνησαν τότε δύο ἐπωμίδες χρυσαῖ, καὶ ὁ σταυρὸς τῆς τιμῆς ἐλαμπεν ἐπὶ τοῦ στήθους του· ἐκ τῶν σημείων τούτων καθίστατο καταφανὴς ὁ βαθμὸς τοῦ γενναίου ἐκείνου νέου ὅστις, ὡς ὁ Ἰσαάκ ἐγνώριζεν ἐκ τοῦ χρώματος καὶ τῶν κοσμημάτων τῆς στολῆς του, ἦν ἐκ τῶν Πολωνικῶν ἐκείνων ταγμάτων τῶν κλειθέντων κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκείνην μάχην εἰς τὸ θέατρον ὃ εἶχεν οὗτος διοτρέξῃ τὴν προτεραίαν.

Ὁ ξένος ἔφερε τὸν ἀριστερὸν βραχίονα κρεμᾶμενον, καὶ ἐφαίνετο ὡσαύτως πληγωμένος καὶ κατὰ τὴν κεφαλὴν ἣν εἶχε περιτυλίξῃ διὰ τοῦ μανδουλίου του. Ἀφοῦ ἐξημέρωσε, διέκρινεν ὁ Ἰσαάκ ῥανίδα· αἱ-

ματος αἱ ἀφοῦ διέδρεξαν τὸ δέμα τῆς πληγῆς, ἤρχιζον νὰ κοκκινίζωσι τὸν λευκὸν μανδύαν· ἐγνώρισε συγχρόνως μετ' ἀνεκφράστου θλίψεως ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς ὀψείως του διακεχυμένης θανάσιμου ὠχρότητος, ἐκ τῶν ἀχρόων καὶ ἀκινήτων χειλέων του, ἐκ τῆς ἐντάτσεως ὅλων του τῶν μελῶν, ὅτι ἦν λιποθυμημένος· ἰσότηλεσμά ἀναπόρευκτον τῶν διαίων κλονισμῶν τῆς ὁδοιπορίας καὶ τῶν πόνων τῆς πληγῆς του, ἥτις εἶχεν ἀνοιχθῇ ἐκ νέου· ἐφαίνετο ὅπως διόλου νεκρὸν πτώμα...

— Ὁ δυστυχὴς! ἔκραξεν ὁ Ἰσαάκ, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἀπέθανεν... ἀποθνήσκει! Σαλνοῦ, θὰ χαθῇ ἀπὸ τὰς πληγὰς του... σπεῦσον, μὴ λυπητῇ τοὺς ἵππους· ἴτως εἶναι ἀκόμη καιρὸς νὰ τὸν σώσωμεν.

Καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ οἱ ἵπποι ἀνθρακίνοντες καὶ ἐπαρροι ἐστάθησαν ἐμπροσθεν τῆς οἰκίας τοῦ Ἰσαάκ.

Δ.

Ἀκούσασα τὸν κρότον τῆς ἀμάξης· ἡ Γεσίκα, ἣν ἡ ἀνητυχία ἐκράτει ὕπνον, ἔδραμε πρὸς τὴν πύλην. Ἐν ᾧ ἐμελλε νὰ ῥιφθῇ εἰς τὸν τράχηλον τοῦ πατρὸς τῆς, πόσον ἐρριξεν ἰδοῦσα ἄνθρωπον αἰμόφυρτον.

— Δράμε, θύγατερ, ἔκραξεν ὁ Ἰσαάκ, ὑπανεγείρων τὸν ἐλευθερωτὴν του εἰς τὰς ἀγκάλας του· στεῖλε νὰ φέρουν τὸν χειρουργὸν Ἑλιτάμαν, δράμε ταχέως, πολὺ ταχέως...

Ἡ νέα κόρη ἐρρίψεν ἐπὶ τοῦ πληγωμένου ἐν δλίμῃ τῆς περιπαθεστέρως συμπαιθείας, καὶ εἰσελθοῦσα ταχιστα εἰς τὴν οἰκίαν, ἔδωκε τὰς διαταγὰ

Τὸ αἷμα τῆς νέας κόρης ἐπύκνωσεν ἐκ τρόμου καὶ ἐλπίδος, ὅταν ὁ χειρουργὸς κατεμήλωσε τὴν θαθεῖαν πληγὴν ἣ ἐφαίνετο ὅτι ὁ νέος εἶχε λάβῃ ἐκ ξίφους ἐπὶ τοῦ μετώπου· ὁ ἐκ ταύτης τῆς ἐγχειρήσεως πόνος τὸν ἐξύπνισεν ἐκ δευτέρου καὶ ἐχρωμάτισε πρὸς μίαν στιγμὴν τὰς ὠχρὰς παρειάς του· οἱ ὀφθαλμοὶ του ὑψώθησαν πρὸς τὴν Γεσίκαν μετ' ὀδυνηρᾶς ἐκφράσεως· ῥέγας ἀσύνηθες διέτρεξεν ὅλα τὰ μέλη τῆς νέας Ἰσραηλίτιδος, καὶ δάκρυα ἔρρευσαν ἐπὶ τοῦ εὐειδοῦς προσώπου της. Μία ἐκφώνησις τοῦ Ἑλισάμα τὴν ἐξ ὕπνισεν.

— Δεδουξασμένος ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, εἶπεν ἑκεῖνος, ἐκπῶν τὴν μήλην, ἡ πληγὴ δὲν εἶναι θανατηφόρος· ἡ θραδύτης τῆς περιδέσεως τὴν καθιστᾷ ἐπικίνδυνον, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον πᾶς κίνδυνος παύει, ἂν μόνον καταβλήθωσιν αἱ ἀναγκαῖαι ἐνδελεχεῖς φροντίδες.

Οὗτοι δὲ οἱ παρηγορητικοὶ λόγοι ἔδωκαν ζωὴν εἰς τὴν Γεσίκαν. — ὦ! αἱ φροντίδες δὲν θὰ λείψουν! εἶπε καθ' ἑαυτὴν.

Καὶ ἀπὸ ἐκείνης τῆς στιγμῆς δὲν ἀπεμακρύνθη πλέον τοῦ προσκεφαλαίου τοῦ ἀθηνοῦς, προστακτικῇ, ἀνήτυχος, μεταβαίνοντα ἀμοιβαῶν ἀπὸ τῆς ψυχικῆς ἀγωνίας εἰς τὴν ἐλπίδα.

— Ὁ δυστυχὴς νέος! ἔλεγεν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν, εἰς αὐτὸν ὀφείλω τὴν ζωὴν τοῦ πατρός μου· κοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐστηριγμένης ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ ἀλλὰ πλήρους εὐγενείας προσώπου τοῦ ἀθηνοῦς ἐδρέχοντο ἀπὸ τὰ δάκρυα τῆς εὐγνωμοσύνης.

Τῆς εὐγνωμοσύνης. Ἀ! οὐχ! τοῦτο ἦτον πλέον παρὰ εὐγνωμοσύνη τοιοῦτον αἶθημα θὰ ἦτον πολὺ ψυχρὸν διὰ τὴν ἐρώσαν ψυχὴν της· καὶ ἡ εὐτυχία ἡ ζωγραφισθεῖσα ἐπὶ τοῦ ὠραίου προσώπου της, ὅταν ὁ χειρουργὸς ἀνῆγγειλεν ὅτι παρήλθεν ὁ κίνδυνος, ἡ εὐτυχία ἐκείνη δὲν ἦτον εὐγνωμοσύνη.

— Ποῦ εἶμαι; ἀνέκραξεν ὁ νέος, ὅταν κατὰ πρῶτον, μετὰ ὕπνον θαθὺν ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶδε πλησίον του τὴν χαρίεσσαν μορφήν τῆς Γεσίκα.

— Εἰς τὴν Βιλλεϊκαν, ἀπεκρίθη ἐκείνη μετὰ χαρᾶς ἀνησυχου, ἀκούσασα ἐξερχομένης τοῦ στόματός του ταύτας τὰς πρώτας λέξεις, καὶ αὐτὰς μόλις προφερομένας, εἰς τὴν Βιλλεϊκαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου.

— Τοῦ πατρός σου! εἶπεν ὁ ξένος πάντων νὰ ἐνθυμηθῇ ὁ πατήρ σου! τίς εἶναι; τίς εἶσαι σὺ ἡ ἰδίᾳ, ἐρασμία κόρη;

— Ὀνομάζομαι Γεσίκα, εἶμαι θυγάτηρ τοῦ Ἰσαάκ Νικολαΐδ, Ἰουδαίου τῆς Βιλλεϊκας.

Τὸ βλέμμα τοῦ ξένου ἐσκυθρόπησε.

— Καὶ διατί εἶμαι ἐδῶ; ἐπανελάθεν ἀνυπομόνως διατί ὅχι εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Βιλλεϊκας; δὲν ἐπληρώθητε εἰς Νοσογορόδε;

Ἡ ὠραία Ἰουδαία διὰ φωνῆς γλυκείας καὶ ἐκτεντικῆς τὸν παρεκάλεσε νὰ καθησυχάσῃ· ἔπειτα διηγῆθη εἰς αὐτὸν ἐκ τίνος ἀλληλουχίας συμβάντων εὗρισκετο εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην· καὶ ἡ φωνὴ τῆς ὠραίας κόρης ἐνεψυχώθη. Οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐλαμ-

ψαι ὅταν ὠμίλητε περὶ τῆς γενναίας χορηγηθείσης παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα της θαθεῖας.

— Οἱ στρατιῶταί μου τοῦλάχιστον γνωρίζουσι τὰ κατ' ἐμέ; διέκοψεν ὁ ἀξιωματικὸς διὰ γλυκυτέρως φωνῆς.

— Δὲν ἐγνωρίζομεν τὸ ὄνομά σου.

— Διατί δὲν εἶπατε νὰ μὲ φέρουν εἰς Βίλναν;

— Ἡ κατάστασίς σου τὸ ἐπέτρεπε; καὶ ἔπρεπε νὰ ἐκθέσωμεν τὴν ζωὴν τοῦ σωτῆρός μας;

Καὶ ἡ νέα κόρη ἐκυψε τὴν κεφαλὴν ὡς συγκεχυμένη· ὁ ἀθηνὴς ἕως τότε δὲν εἶχε προφέρει οὐδεμίαν εὐχαρίστησιν.

Ἀμφοτέροι ἐμειναν διὰ μίαν στιγμὴν σιωπῶντες καὶ σκεπτικοί, ἔπειτα ἀνῆγειραν τὴν κεφαλὴν μετὰ μειδιήματος εὐγνωμοσύνης.

— Εὐχαριστῶ· χιλιάκις εὐχαριστῶ διὰ τὰς φροντίδας, ὠραία παιδίσκη μου, εἶπεν ὁ νέος... ἀλλὰ τὸν πατέρα σου δὲν δύναμαι νὰ τὸν ἰδῶ;

— Θὰ τὸν ἰδῶς καὶ ἐξῆλθεν, ἔχουσα τὴν καρδίαν πλήρη θλίψεως καὶ κενῶν μεταμελειῶν.

Ἀμα ἐφάνη ὁ Ἰσαάκ.

— Γέρον, εἶμαι εὐγνώμων διὰ τὴν φιλοξενίαν σου· πλὴν δὲν θὰ εἶμαι ἥτυχος ἕως ὅτου δὲν φανερώσῃς τὰ κατ' ἐμέ εἰς τὸ τάγμα μου· εἰδοποίησον τὸν συνταγματάρχην... εἰς Βίλναν ὅτι ὁ ἀρχηγὸς Λοζίντκης εἶναι ἀθηνὴς εἰς τὴν οἰκίαν σου.

Ὁ Ἰουδαῖος ὑπεσχέθη, καὶ ὁ Λοζίντκης ἐνθάρρυνθεις ἔπαυσε τοῦ νὰ ἦναι ἀνυπόμονος καὶ ἐμμέριμνος· τουντεῦθεν δὲ εὐπειθὴς εἰς τὰς προτροπὰς τῆς ὠραίας Γεσίκα· ἐξεφράζε πρὸς αὐτὴν τὴν εὐγνωμοσύνην του μετὰ περιπαθοῦς ἀροσιώσεως, θλίβων ἐνίοτε τὴν χεῖρα τῆς νέας κόρης ἥτις ἐρυθρία ἐξ ἡδονῆς καὶ εὐτυχίας.

Ὁ Λοζίντκης ἐφ

μίαν τῶν συγγενῶν μου· αὕτη ἡ παράδοξος ὁμοιότης μὲ ἐκπλήττει συχνάκις, καὶ καθίσταται τότε εὐχαριστοτέρα εἰς ἐμέ, καθ' ὅσον ἀνακαλεῖ ἀπαύστως εἰς τὴν καρδίαν μου ἄλλην κόρην ἐπίσης καλὴν καὶ ἐρασμίαν ὡς σέ.

Ἡ καρδία τῆς νέας Ἰουδαίας ἐσκίρτησεν ἐκ χαρᾶς εἰς τούτους τοὺς λόγους, ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν στιγμὴν αἰσθημα ζηλοτυπίας εἰσέφρυσεν εἰς τὴν ψυχὴν της.

— Πῶς ὀνομάζεται ἐκείνη ἡ συγγενὴς ἣν ὁμοιάζω τόσο; ἠρώτησεν ἐκείνη.

— Μαλβίνα, ἀπεκρίθη ὁ Λοζίνσκις.

— Μαλβίνα! ἐπανέλαβεν ἡ Γεσίκα, τί ὠραῖον ὄνομα! δὲν εἶναι βεβαίως ἥττον ὠραία τοῦ ὀνόματός της, ἐξηκολούθησεν ἐκείνη μετ' ἐπαισητῆς προκαταλήψεως κατ' αὐτῆς.

— Πῶς νὰ μὴν ᾔνοι, εἶπεν ὁ Λοζίνσκις μειδιῶν, ἀφ' οὗ σὲ ὁμοιάζει;

Τὸ ὠραῖον πρόσωπον τῆς Ἰουδαίας ἐκαλύφθη ὑπὸ ζωηροῦ ἐρυθήματος.

— Τί δὲν εἶδον διὰ τὴν ἰδῶ, ἐκραξεν ἐκείνη μετ' αὐξανούσης συγχύσεως.

— Δύναμαι εὐκόλως νὰ σοὶ δώσω αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν, ἀπεκρίθη ὁ Λοζίνσκις, ἐξάγων ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ μικρὰν χρυστὴν θήκην κρεμαμένην εἰς τὸν τράχηλόν του δ' ἄ πλέγματος τριχῶν. Ἴδε, ἐπρόσθεσε, παρρησιάζων εἰς ἐκείνην εἰκόνα ἐν μικρογραφίᾳ, εἶναι ἐκείνη, εἶναι ἡ Μαλβίνα.

— Πόσον εἶναι ὠραία! ἐκραξεν ἡ Γεσίκα, ὠχρίωσα μ' ἐκολάκεις, εἰμὶ μακρὰν τοῦ νὰ ᾔμαι τόσο εὐμορρῆ.

— Ὁ, ὄχι, ὄχι, Γεσίκα, εἶσαι ἀξία νὰ συγκριθῇς μὲ ἐκείνην.

Ἡ ὠραία Ἰουδαία ἔτεισε τὴν κεφαλὴν ὡς δυσπιστοῦσα, καὶ δι' ὅλου τοῦ λοιποῦ τῆς ἡμέρας ἦτον σύννους καὶ σκεπτικὴ.

Ἐν τούτοις ἡ ἀνάρρωσις τοῦ Λοζίνσκι προώδευε ταχέως. Ἐν ἑσπέρας καθ' ἣ εἶχε μείνῃ εἰς τὸν κηπὸν πλεόν τοῦ συνήθους, ἡ Γεσίκα, ἥτις ἀπὸ τινος καιροῦ ἐφαίνετο ν' ἀποφεύγῃ τὴν συναπάντησίν του, φρονηθεῖσα μήπως τὸ ἐσπερινὸν ψύχος βλάβῃ τὴν ὑγείαν του, ἀπεράσισε νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸν εὕρῃ ἡ ἰδία.

Ἐκτελειθεῖσα διὰ δειλοῦ θήματος εἰς τὸ δάσος, εἶδε τὸν νέον ἀξιωματικὸν ἐκτεταμένον ἐπὶ ἐδράνου χλόης, καὶ κρατοῦντα εἰς χεῖρας τὴν εἰκόνα, ἥτις ἐγνώρισεν ἐν τῇ παραχῇ της ὅτι ἦν ἡ τῆς ἀντιζήλου της, τῆς Μαλβίνα. Τὰ μελαγχολικὰ βλέμματα τοῦ νέου ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῆς εἰκόνας μετ' ἀνεκλαλήτου ἐκφράσεως εὐχαριστήσεως καὶ ἐρώτος, καὶ τὰ χεῖλη του προτεκολλῶντο κατὰ στιγμὰς εἰς αὐτὴν μετὰ τινος εἰδους φρενητίας, ἥτις ἐσπάραξε τὴν καρδίαν τῆς δυστυχοῦς παιδίσκης· ἐστέναξεν εἰς τὴν θέαν τῆς εἰκόνης ἐκείνης, καὶ ὁ στεναγμὸς ἐπρόδωκε τὴν παρουσίαν της.

— Εἶσαι ὦ, Γεσίκα! εἶπεν ὁ Λοζίνσκις στρεφόμενος· τίς μὲ δίδει τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ σὲ ἴδω, ἀγαπητὴ φίλη;

— Ἡ ἐσπέρα εἶναι κατὰ πολὺ δροσερά, ἀπεκρίθη

ἐκείνη διὰ τετραγμένης φωνῆς, καὶ φοβοῦμαι μὴν ἐκθέσθῃ τὴν ὑγείαν σου παραμένων ἐπὶ πλεόν ἐνταῦθα.

— Πταίεις καὶ σὺ, ἀπεκρίθη ἐκείνος ἀστεϊζόμενος· μὲ ἀμελεῖς ὅλως διόλου καὶ λητμονοῦμαι, ὅταν μὲ ἀφίνουν μόνον.

— Ἀλλὰ δὲν ἤσουν μόνος, εἶπεν ἡ νέα Ἰουδαία μετὰ τόνου σχεδὸν ὁμοιάζοντος μὲ ἐπίπληξιν.

— Ἐχεις δίκαιον, καλὴ μου, ἡ Μαλβίνα καὶ σὺ μ' ἐσυνητροφεύετε.

— Ἡ Μαλβίνα, ναί, τὸ πιστεύω, φαίνεται ὅτι πολὺ τὴν ἀγαπᾷς· εἶναι βεβαίως πολὺ ἐκ τοῦ πλησίον συγγενῆς σου.

— Ὅχι ὅμως ἀκόμη τόσο πλησίον· εἶναι ἐπιτροπευομένη τοῦ πατρός μου· ἀνετράφημεν ὁμοῦ ὡς ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ.

— Λοιπὸν, εἶπεν ἡ Γεσίκα μετὰ μιᾶς στιγμῆς δισταγμοῦ, ἀγαπᾷς τὴν Μαλβίναν ὡς ἀδελφὴν;

— Καὶ ὡς μνηστὴν, ἐπρόσθετεν ἡσύχως ὁ Λοζίνσκις.

Εἰς τούτους τοὺς λόγους ἡ νέα κόρη ἦς ὅλα τὰ μέλη ἐκυριεύθησαν ὑπὸ ῥίγους σπασμωδικοῦ, ἀφῆκε μίαν φωνὴν. Τὸ ὅπερ κατέπτε δηλητήριοι ἐισεχώρει ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐπάγωνε τὴν καρδίαν της.

— Τί ἔχεις λοιπὸν, καλὴ μου φίλη; εἶπεν ὁ Λοζίνσκις ἐντρομος· ὠχρίᾳς, τρέμεις!

— Τὸ ψύχος μὲ διεπέρασεν, ἀπεκρίθη ἐκείνη μετὰ φωνῆς πνιγομένης ἀπὸ δάκρυα· ὁ ἀνεμος εἶναι τόσο δριμύς, δὲν ἰμδαίνομεν εἰς τὴν οἰκίαν;

— Δυστυχὴς παιδίτκη! πῶς δὲν τὸ ἔλεγες πρότερον; αἰωνίως θὰ μὲ τύπτῃ ἡ συνείδησις, ἀν' ἀσθενήτης ἐξ αἰτίας μου.

Ὁ Λοζίνσκις περιβελὼν τότε διὰ τῶν βραχίονων του τὴν χαρίεσσαν μέσσην της διὰ τὴν ὑποστηρίξει, ἐ